

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๙/๒๕๖๖

วันที่ ๑๒ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง

{ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กรณีนายเอกภาพ พลซื่อ ผู้คัดค้านในคดีเลือกตั้ง คดีหมายเลขดำที่ ลต อบจ ๒/๒๕๖๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๘๙๒/๒๕๖๕ โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อผู้ร้องว่า ผู้คัดค้านสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดที่กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้คัดค้านได้ปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งด้วยการหลอกลวง ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครรายอื่น เพื่อจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้คัดค้านหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรายอื่น อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ (๕) และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ขอให้ผู้ร้องสั่งให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่ และสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และสั่งให้ผู้คัดค้านรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ผู้ร้องมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้ร้อง

เห็นว่าการไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนขอให้รับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งจะเป็นเหตุให้คดีล่าช้า จึงจำหน่ายคดีชั่วคราวในส่วนขอให้รับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งออกจากสารบบความ ต่อมาผู้ร้องพิพากษาให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่แทนผู้คัดค้าน และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษา ระหว่างการพิจารณาคดีของผู้ร้องในส่วนขอให้รับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง ผู้คัดค้านยื่นคำร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้ผู้ที่ถูกศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ต้องรับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่ง เช่นว่านั้น เป็นการเรียกร้องค่าเสียหายเชิงลงโทษจากการที่ผู้คัดค้านถูกลงโทษไปแล้วด้วยการให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่แทนผู้คัดค้าน และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษา การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ผู้ร้องมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ถือเป็นการลงโทษครั้งที่สอง ขัดกับหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า การกระทำครั้งเดียวไม่อาจถูกลงโทษสองครั้ง เป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้คัดค้านเกินสมควรแก่เหตุ เมื่อเทียบกับกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลาออก และต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่กลับไม่ต้องรับผิดค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง จึงเป็นการปฏิบัติสองมาตรฐานและไม่เป็นธรรมแก่ผู้คัดค้าน อันถือว่าเป็นเหตุให้บุคคลไม่เสมอภาคกันในทางกฎหมาย และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีการร้องขอหรือไม่ให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นต้องรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งเช่นว่านั้น จำนวนค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ศาลพิจารณาจากหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาล” นั้น เป็นบทบัญญัติเช่นเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีการร้องขอหรือไม่ ให้ศาลฎีกาสั่งให้ผู้นั้นรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น จำนวนค่าใช้จ่ายดังกล่าว

ให้ศาลฎีกาพิจารณาจากหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการเสนอต่อศาล” ซึ่งต่างกับการลาออกเองและมีการเลือกตั้งใหม่โดยที่มีได้เกิดจากการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้คัดค้าน และเป็นเรื่องให้รับผิดทางแพ่งที่เกิดความเสียหายจากค่าใช้จ่ายในการต้องเลือกตั้งใหม่จากการกระทำของผู้คัดค้าน จึงมิใช่เป็นการลงโทษสองครั้งแต่อย่างใด จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และมีได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล โดยเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ